

Brüssel, 11.4.2016  
COM(2016) 213 final

2012/0010 (COD)

**KOMISJONI TEATIS  
EUROOPA PARLAMENDILE,**

**mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel**

**ning milles käsitletakse**

**nõukogu seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (üksikisikute kaitse kohta seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumise kohta) vastuvõtmisega ja nõukogu raamotsuse 2008/977/JSK kehtetuks tunnistamisega**

**KOMISJONI TEATIS  
EUROOPA PARLAMENDILE,**

**mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel**

**ning milles käsitletakse**

**nõukogu seisukohta seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (üksikisikute kaitse kohta seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumise kohta) vastuvõtmisega ja nõukogu raamotsuse 2008/977/JSK kehtetuks tunnistamisega**

**1. TAUSTTEAVE**

Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku edastamise kuupäev 25. jaanuar 2012  
(dokument COM(2012) 10 (final) – 2012/0010 COD):

Euroopa Parlamendi seisukoha kuupäev, esimene lugemine: 12. märts 2014

Muudetud ettepaneku edastamise kuupäev: puudub

Nõukogu seisukoha vastuvõtmise kuupäev: 8. aprill 2016

**2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK**

Politseitöö ja kriminaalõiguse valdkonna andmekaitse direktiiv on osa komisjoni esitatud isikuandmete kaitse reformi paketist, mis hõlmab ka isikuandmete kaitse üldmäärust.

Isikuandmete kaitse reformi eesmärk on luua Euroopa Liidule moodne, tugev, ühtne ja terviklik isikuandmete kaitse raamistik. See toob kasu üksikisikutele, sest tugevdatakse nende põhiõigusi ja -vabadusi seoses isikuandmete töötlemisega ning suurendatakse nende usaldust digikeskkonna vastu.

Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta kohaldatakse kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö ja politseikoostöö valdkonnas, mis on toimunud enne Lissaboni lepingu jõustumist. Kuna tegemist on raamotsusega, ei olnud komisjonil kuni 30. novembrini 2014 volitusi oma eeskirju jõustada, millest tuleneb ebaühtlane rakendamine. Lisaks on raamotsuse reguleerimisala piiratud piiriülese töötlemisega. See tähendab, et selliste isikuandmete töötlemine, mida ei ole liikmesriikide vahel vahetatud, ei kuulu praegu nende ELi eeskirjade reguleerimisalasse, millega reguleeritakse sellist töötlemist ja kaitstakse põhiõigust isikuandmete kaitsele. Mõnel juhul tekitab see politseile ja muudele ametitele praktilisi probleeme, sest nende jaoks ei pruugi olla ilmselge, kas andmetöötlus on üksnes riigisisene või ka piiriülene, ja nad ei suuda prognoosida, kas riigisiseseid andmeid hakatakse edaspidi üle piiride vahetama.

Kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö ja politseikoostöö tulemuslikkuse huvides on eriti oluline tagada üksikisikute isikuandmete järjekindel ja kõrgetasemelise kaitse ja lihtsustada isikuandmete vahetamist liikmesriikide pädevate asutuste vahel. Selleks tuleb liikmesriikides ühtlustada üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitse taset isikuandmete töötlemisel kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil. Tõhusaks isikuandmete kaitseks terves ELis tuleks tugevdada ja täpsustada andmesubjektide õigusi ning isikuandmete töötlejate kohustusi, aga ka nendele vastavaid volitusi isikuandmete kaitse eeskirjade järgimise kontrollimisel ja tagamisel.

Direktiiv võimaldab õiguskaitse- ja õigusasutuste tõhusamat ja kiiremat koostööd. See loob usaldust ja tagab õiguskindluse.

### **3. MÄRKUSED NÕUKOGU SEISUKOHA KOHTA**

Nõukogu seisukoht kajastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel 15. detsembril 2015 mitteametlikul kolmepoolsel kohtumisel saavutatud poliitilist kokkulepet, mille seejärel kiitis 8. aprillil 2016 heaks ka nõukogu.

Komisjon toetab seda kokkulepet, kuna see on kooskõlas komisjoni ettepaneku eesmärkidega.

Kokkulepe säilitab üldeesmärgi tagada kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguskooostöö valdkonnas isikuandmete kaitse kõrge tase ja hõlbustada isikuandmete vahetamist liikmesriikide politsei- ja õigusasutuste vahel, kohaldades ühtlustatud eeskirju ka siseriiklikul tasandil toimuva andmetöötluse puhul. Kokkuleppega säilitatakse kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguskooostöö suhtes üldiste isikuandmete kaitse põhimõtete kohaldamine, võttes arvesse nende valdkondade spetsiifikat.

Kokkuleppes täpsustatakse direktiivi reguleerimisala, märkides, et kuritegude tõkestamise, uurimise, avastamise või kuritegude eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgid hõlmavad ka „avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmise ja nende ennetamise” eesmärgi. Kokkuleppes nimetatakse mõiste „pädevad asutused” raames ka teatavaid eraõiguslikke üksusi, kuid selline võimalus on rangelt piiratud üksustega, kellele on siseriikliku õigusega antud ülesanne täita avalikku võimu direktiivi eesmärkidel. Arvestades liikmesriikide praktikat osta erasektorilt sisse teatavaid tegevusi, mida eelnevalt sooritas üksnes riik (nt eraomandis olevad vanglad), annab selline võimalus direktiivile paindlikkuse, mis võimaldab kohaneda muutuva keskkonnaga.

Kokkuleppega nähakse ette minimaalsed ühtlustatud kriteeriumid ja tingimused, mis reguleerivad üldiste eeskirjade võimalikke piiranguid. See on seotud eelkõige üksikisikute õigusega saada teavet, kui politsei ja õigusasutused nende andmeid menetlevad või nendega tutvuvad. Sellised piirangud on vajalikud kuritegude tõhusaks tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Samuti kehtestatakse erieeskirjad, mis võtavad arvesse õiguskaitsealase tegevuse spetsiifikat ja teevad muu hulgas vahet eri kategooria andmesubjektide vahel, kelle õigused võivad olla erinevad (nt tunnistajad ja kahtlusalsused).

Kokkuleppega tugevdatakse riskipõhist lähenemisviisi, nähes töötlejale ette uue kohustuse teha teatavatel asjaoludel isikuandmete kaitse mõjuhinnaang, säilitades samal ajal kohustuse seoses isikuandmete lõimitud kaitse ja vaikimisi kaitsega ning andmekaitseametniku ametisse nimetamisega.

Kokkuleppes sätestatakse rahvusvahelise andmeedastuse eeskirjad kolmandate riikide pädevatele asutustele direktiivi mõttes pädevate asutuste poolt ning antakse ka võimalus edastada teatavatel eritingimustel andmeid eraõiguslikele asutustele.

#### **4. KOKKUVÕTE**

Komisjon toetab institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemusi ja võib seega nõukogus esimesel lugemisel võetud seisukohaga nõustuda.